

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k „Návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2016/1011, pokud jde o vynětí některých referenčních hodnot směnných kurzů třetích zemí a stanovení náhradních referenčních hodnot za některé ukončované referenční hodnoty“

(COM(2020) 337 final – 2020/0154 (COD))

(2021/C 10/06)

Hlavní zpravodaj: **Christophe LEFÈVRE**

Konzultace	Rada Evropské unie, 28.8.2020 Evropský parlament, 14.9.2020
Právní základ	články 114 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Rozhodnutí předsednictva	14.7.2020
Přijato na plenárním zasedání	29.10.2020
Plenární zasedání č.	555
Výsledek hlasování	244/0/7
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 V návaznosti na doporučení, která EHSV vyjádřil ve svých stanoviscích⁽¹⁾, a zejména s ohledem na ukončení zveřejňování sazby LIBOR⁽²⁾, Výbor vítá návrhy Evropské komise, jejichž cílem je zajištění kontinuity opatření pro působení obchodníků na finančním trhu v unii kapitálových trhů (CMU), pokud jde o vynětí některých referenčních hodnot směnných kurzů třetích zemí a stanovení náhradních referenčních hodnot za některé ukončované referenční hodnoty.

1.2 Tyto návrhy nejen přímo reagují na důsledky ukončení zveřejňování sazby LIBOR a vystoupení Spojeného království z Evropské unie, ale zároveň umožňují zohlednit situaci referenčních hodnot u zemí, jejichž měny nejsou volně směnitelné, čímž tyto návrhy rovněž přispívají k dosažení širších cílů.

1.3 EHSV se domnívá, že dobře fungující unie kapitálových trhů (CMU) vyžaduje, aby tyto trhy byly bezpečné, stabilní a odolné vůči otřesům. V tomto ohledu bude mít zánik sazby LIBOR velmi významné hospodářské důsledky, neboť značný počet smluv nezahrnuje záložní ustanovení s ohledem na to, že do konce roku 2021 bude odkaz na sazbu LIBOR odstraněn.

1.4 Je proto zásadní a prvořadě zajistit nahrazení odkazu na sazbu LIBOR, přičemž EHSV vítá návrh Komise zapojit do tohoto procesu vnitrostátní orgány prostřednictvím přijetí evropského nařízení, kterým by se neutralizovalo riziko toho, že právní předpisy budou různorodé, což se může ukázat během provádění směrnic do vnitrostátního práva.

1.5 EHSV je potěšen, že navrhované změny týkající se referenčních hodnot zavedou zákonnou pravomoc, na jejímž základě Evropská komise stanoví náhradní sazbu, přestane-li být zveřejňována referenční hodnota, jejíž ukončení by vyústilo ve významné narušení fungování finančních trhů v Unii.

(¹) *Evropský systém dohledu nad finančním trhem – přezkum* (Úř. věst. C 227, 28.6.2018, s. 63), *Udržitelné finance: taxonomie a referenční kritéria* (Úř. věst. C 62, 15.2.2019, s. 103) a *Evropský systém dohledu nad finančním trhem (ESFS) – pozměněný návrh s cílem zamezit praní peněz* (Úř. věst. C 110, 22.3.2019, s. 58).

(²) LIBOR (London Interbank Offered Rate – londýnská mezibankovní nabídková sazba) slouží jako celosvětově přijímaná klíčová referenční úroková sazba, která udává výpůjční náklady mezi bankami.

1.6 EHSV taktéž velmi vítá skutečnost, že zákonná náhradní sazba nahradí ze zákona všechny odkazy na „ukončovanou referenční hodnotu“ ve všech smlouvách uzavřených dohlíženou osobou v EU.

1.7 EHSV považuje za relevantní, že pro účely smluv nezahrnujících dohlíženou osobu v EU se členským státům doporučuje přijmout vnitrostátní zákonné náhrady.

1.8 V zájmu sledování vhodnosti nově zavedené výjimky tedy EHSV souhlasí s tím, aby se od příslušných orgánů a dohlížených osob vyžadovalo, aby pravidelně podávaly Komisi zprávy o užívání vyňatých referenčních hodnot podniky v EU a o změnách v rozvahách dohlížených subjektů v souvislosti s jejich vystavením fluktuacím měn třetích zemí.

1.9 Rozhodnutí je v souladu s doporučeními Rady pro finanční stabilitu ⁽³⁾, avšak EHSV se pozastavuje nad skutečností, že pokud jde o celosvětovou činnost, zdá se, že EU je jedinou jurisdikcí, která se snaží regulovat mechanismus fungování referenčních hodnot týkajících se spotových směnných kurzů.

1.10 EHSV samozřejmě doporučuje, aby bylo monitorováno provádění tohoto nařízení a jeho integrace na finančních trzích. Podle EHSV je důležité, aby navrhovaná pravidla konkrétně a přímo přispěla k uskutečnění cílů a zajistila pozitivní dopady pro všechny zúčastněné subjekty a ve všech členských státech.

2. Souvislosti

2.1 Pracovní program Komise na rok 2020 zahrnuje přezkum jejího nařízení o finančních referenčních hodnotách (BMR). Tyto hodnoty jsou indexy, na jejichž základě se určuje částka splatná podle určitého finančního nástroje či finanční smlouvy nebo hodnota finančního nástroje. Nařízení o referenčních hodnotách stanovuje normy správy a kvality údajů pro referenční hodnoty, na které se odkazuje ve finančních smlouvách, čímž se snaží posílit důvěru účastníků kapitálového trhu v indexy užívané v Unii jako referenční hodnoty. Podporuje snahy Komise o dosažení unie kapitálových trhů (CMU).

2.2 Nařízení o finančních referenčních hodnotách (BMR) zavádí požadavek povolení pro administrátory finančních referenčních hodnot, stanovuje požadavky na dodavatele vstupních údajů užívaných k výpočtu dané finanční referenční hodnoty a upravuje také použití finančních referenčních hodnot. Předpisy nařízení o finančních referenčních hodnotách (BMR) po dohlížených osobách v EU (jako jsou banky, investiční podniky, pojišťovny, subjekty kolektivního investování do převoditelných cenných papírů – SKIPCP2) požadují, aby užívaly jen ty indexy, jejichž administrátoři vlastní povolení. Referenční hodnoty spravované ve třetích zemích lze v EU použít jen na základě postupů posuzování rovnocennosti, uznávání nebo přejímání.

2.3 Nařízení o referenčních hodnotách je v platnosti od ledna 2018. Účastníci unijního trhu v EU mohou však i nadále používat referenční hodnoty spravované mimo Unii – bez ohledu na to, zda bylo přijato rozhodnutí o rovnocennosti nebo byl index uznán či přejat k použití v Unii –, a to až do skončení přechodného režimu na konci prosince roku 2021.

2.4 Za prvé, změny navrhované v tomto legislativním dokumentu, který je předmětem tohoto stanoviska EHSV, týkající se finančních referenčních hodnot zavedou zákonnou pravomoc, na jejímž základě bude Evropská komise moci stanovit náhradní sazbu, přestane-li být zveřejňována referenční hodnota, jejíž ukončení by vyústilo v závažné narušení fungování finančních trhů v Unii.

2.5 Za druhé, zákonná náhradní sazba nahradí ze zákona všechny odkazy na „ukončovanou referenční hodnotu“ ve všech smlouvách uzavřených dohlíženou osobou v EU.

2.6 Za třetí, pro účely smluv nezahrnujících dohlíženou osobu v EU se členským státům doporučuje přijmout vnitrostátní zákonné náhrady.

⁽³⁾ Mezinárodní ekonomické uskupení zřízené na zasedání skupiny G20 v Londýně v dubnu 2009. Sdružuje 26 vnitrostátních finančních orgánů (centrální banky, ministerstva financí atd.) a několik mezinárodních organizací a seskupení, které vypracovávají normy v oblasti finanční stability.

2.7 Konečně, v zájmu sledování vhodnosti nově zavedené výjimky se od příslušných orgánů a dohlížených osob vyžaduje, aby pravidelně podávaly Evropské komisi zprávy o užívání vyňatých referenčních hodnot podniky v EU a o změnách v rozvahách dohlížených subjektů v souvislosti s jejich vystavením fluktuacím měn třetích zemí.

3. Přípomínky

3.1 V návaznosti na doporučení, která EHSV vyjádřil ve svých stanoviscích⁽⁴⁾, a zejména s ohledem na ukončení zveřejňování sazby LIBOR, Výbor vítá návrhy Komise, jejichž cílem je zachování kontinuity opatření pro působení obchodníků na finančním trhu v unii kapitálových trhů (CMU), **pokud jde o vynětí některých referenčních hodnot směnných kurzů třetích zemí a stanovení náhradních referenčních hodnot za některé ukončované referenční hodnoty.**

3.2 Tyto návrhy nejen přímo reagují na důsledky vystoupení Spojeného království z Evropské unie, ale zároveň umožňují zahrnout situaci referenčních hodnot u zemí, jejichž měny nejsou volně směnitelné, čímž rovněž přispívají k dosažení širších cílů.

3.3 Umožňují totiž zohlednit užívání referenčních hodnot směnného kurzu pro zajištění proti volatilitě měny třetí země, vyplacení derivátových smluv v jiné měně, než je měna s omezenou směnitelností, zejména pokud měna třetí země není volně směnitelná.

3.4 Tato reforma má zásadní význam, pokud jde o reakci na dramatický vývoj v oblasti unie kapitálových trhů (CMU) a s ní související bankovní unie, který zapříčinil brexit, o zajištění fungování hospodářské a měnové unie (HMU) a o podporu posílení pozice EU a členských států v měnícím se globálním prostředí.

3.5 Mezi hlavní priority akčního plánu unie kapitálových trhů (CMU) patří reforma referenčních hodnot s kritickým významem, jako jsou sazby IBOR⁽⁵⁾, což je v souladu s doporučeními Rady pro finanční stabilitu.

3.6 Cíl, jímž je dobře fungující unie kapitálových trhů (CMU), vyžaduje, aby tyto trhy byly bezpečné, stabilní a odolné vůči otřesům. Z tohoto důvodu bude mít zánik sazby LIBOR velmi významné hospodářské důsledky – a to i přesto, že tato sazba stále méně reprezentuje podkladový trh nebo ekonomickou realitu, jejichž měřítkem má být –, neboť značný počet smluv nezahrnuje záložní ustanovení s cílem odstranit odkaz na sazbu LIBOR do konce roku 2021.

3.7 Je proto zásadní a prvořadě zajistit nahrazení odkazu na sazbu LIBOR, přičemž EHSV vítá návrh Evropské komise zapojit do tohoto procesu vnitrostátní orgány prostřednictvím přijetí evropského nařízení, kterým by se neutralizovalo riziko toho, že právní předpisy budou různorodé, což se může ukázat během provádění směrnice do vnitrostátního práva.

3.8 Podle podniků a orgánů, s nimiž Evropská komise vedla předběžné konzultace, přispívá přijetí referenčních hodnot k zajištění přeshraničních transakcí na trhu a k upevnění rovných podmínek hospodářské soutěže, zejména v případě zemí, jejichž směnný kurz je stále příliš regulovaný.

3.9 Tato změna nařízení se provádí s cílem řešit mimořádně významné systémové riziko: řada smluv, které budou zasaženy ukončením poskytování široce užívané referenční hodnoty týkající se úrokových sazeb, zahrnuje:

- a) dluhopisy vydané dohlíženými osobami;
- b) zadlužení vykázaná dohlíženými osobami v rozvaze;
- c) úvěry;
- d) vklady a
- e) derivátové smlouvy.

Velká část finančních smluv, které odkazují na široce užívané referenční hodnoty týkající se úrokových sazeb, zahrnuje dohlížené osoby v oblasti působnosti nařízení o finančních referenčních hodnotách (BMR).

⁽⁴⁾ Evropský systém dohledu nad finančním trhem – přezkum (Úř. věst. C 227, 28.6.2018, s. 63), Udržitelné finance: taxonomie a referenční kritéria (Úř. věst. C 62, 15.2.2019, s. 103) a Evropský systém dohledu nad finančním trhem (ESFS) – pozměněný návrh s cílem zamezit praní peněz (Úř. věst. C 110, 22.3.2019, s. 58).

⁽⁵⁾ Mezibankovní nabídkové sazby (Interbank offer rates – IBOR) jsou systémově důležité referenční hodnoty, z nichž vychází mnoho smluv ve finančním sektoru.

3.10 Právní nejistota a možné nepříznivé ekonomické dopady, které mohou vyplynout z obtíží s vymahatelností stávajících smluvních povinností, budou ohrožovat finanční stabilitu v Unii:

- spotřebitelům, malým, středním a velkým podnikům a investorům je zaručena větší ochrana, přičemž tento návrh zavádí různé nástroje k zajištění toho, aby postupné vyřazování široce užívané mezibankovní sazby nepatříčně neovlivnilo schopnost bankovního sektoru poskytovat financování podnikům v EU a neohrozilo tak klíčový cíl unie kapitálových trhů (CMU);
- v tomto ohledu se EHSV domnívá, že je relevantní analyzovat také tyto body odůvodnění, které jsou uvedeny ve znění návrhu Komise:
 - i) zdá se, že body odůvodnění a důvodová zpráva se zabývají širokou škálou smluv využívajících finanční referenční hodnoty, včetně úvěrových smluv (nebo podobných úvěrových mechanismů) uzavřených s právními osobami nebo jim obdobnými (nejen se spotřebiteli): v této souvislosti připomínáme část nazvanou „Oblast působnosti zákonné náhradní sazby“;
 - ii) znění návrhu Komise, kterým se ze zákona zavádí nahrazení (čl. 23a odst. 2), odkazuje na termín „finanční smlouvy“, jenž je v nařízení o finančních referenčních hodnotách (BMR, čl. 3 odst. 1 bod 18) definován pouze ve spojitosti s úvěrovými smlouvami uzavřenými s fyzickými osobami (spotřebiteli), a to s ohledem na odkazy na směrnici 2014/17/EU a směrnici 2008/48/ES;
 - iii) v zájmu zajištění souladu mezi záměrem vyjádřeným v důvodové zprávě a zněním návrhu považuje EHSV za užitečné analyzovat odkaz na termín „finanční smlouvy“ a jeho definici, aby nebyl omezen pouze na úvěrové smlouvy uzavřené se spotřebiteli, ale aby rovněž zajišťoval účinnost mechanismu nahrazování ze zákona i v úvěrových smlouvách uzavřených s jinými účastníky trhu;
- EHSV se domnívá, že pravomoci k náhradě by měly být rozšířeny na všechny smlouvy v rámci právních předpisů členských států EU a také na smlouvy uzavřené mezi subjekty usazenými v EU, které se řídí jinými právními předpisy než právními předpisy Unie, pokud tyto právní předpisy třetí země nestanoví zákonnou náhradu za ukončenou referenční hodnotu;
- na navrhovaná opatření je třeba pohlížet jako na formu podpory „*hospodářství EU ve prospěch lidí*“ (pracovní program Komise na rok 2020). Tato iniciativa je přínosná, pokud jde o bankovní úvěry poskytované maloobchodním zákazníkům vázané na sazby IBOR, což tvoří důležitý prvek ekonomiky, který slouží potřebám lidí.

3.11 Vzhledem k tomu, že v 10. bodě odůvodnění návrhu na změnu nařízení se uvádí, že je třeba přihlídnout k návrhům pracovních skupin, a že přinejmenším v případě přechodu ze sazby Eonia (*Euro Overnight Index Average*) na €STR (*Euro short-term rate*) pracovní skupina doporučila, aby se přešlo na sazbu €STR + spread, se EHSV domnívá, že by bylo účelné potvrdit, že „náhradní referenční hodnotou“ se rozumí nová hodnota + spread.

3.12 EHSV se domnívá, že by bylo účelné ujasnit výraz „závažné narušení fungování finančních trhů v Unii“. V tomto ohledu lze na základě ustanovení 4. bodu odůvodnění vyvodit, že ukončení zveřejňování sazby LIBOR spadá do této kategorie, avšak pokud uvažujeme dlouhodobě a vezmeme v úvahu, že v určité chvíli můžeme být postaveni před problém ukončení sazby EURIBOR, bylo by vhodné tento koncept vymezit.

3.13 EHSV se domnívá, že by bylo účelné uvést i podmínky, za kterých bude Komise tento právní předpis provádět, tedy za jak dlouho po splnění stanovených podmínek bude určena náhradní referenční hodnota.

3.14 Dále by bylo účelné ujasnit míru exterritoriality při uplatňování tohoto opatření. Jinak řečeno, toto opatření se použije v případě, kdy má jeden z dohlížených subjektů sídlo v některém z členských států, a to bez ohledu na právní předpisy, jimiž se smlouva řídí. Máme zde na mysli zejména smlouvy, které se řídí anglickými právními předpisy, jež se od 1. ledna 2021 stanou vůči Evropské unii právními předpisy třetí země.

3.15 Vhodným nástrojem je tedy reforma nařízení o finančních referenčních hodnotách (BMR), která stanoví zákonnou náhradní sazbu, jež zmírní nepříznivé důsledky pro právní jistotu a finanční stabilitu, které by mohly nastat, pokud by se sazba LIBOR nebo jiná referenční hodnota, jejíž ukončení by vyústilo v závažné narušení fungování finančních trhů v Unii, přestala poskytovat, aniž by byla taková náhradní sazba zpřístupněna a zároveň integrována do dříve uzavřených smluv zahrnujících dohlíženou osobu v působnosti BMR.

3.16 Rozhodnutí je v souladu s doporučeními Rady pro finanční stabilitu, avšak EHSV se pozastavuje nad skutečností, že pokud jde o celosvětovou činnost, zdá se, že EU je jedinou jurisdikcí, která se snaží regulovat mechanismus fungování referenčních hodnot týkajících se spotových směnných kurzů.

3.17 EHSV samozřejmě doporučuje, aby bylo monitorováno provádění tohoto nařízení a jeho integrace na finančních trzích. Podle EHSV je důležité, aby navrhovaná pravidla konkrétně a přímo přispěla k uskutečnění cílů a zajistila pozitivní dopady pro všechny zúčastněné subjekty a ve všech členských státech.

V Bruselu dne 29. října 2020.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG
